

11.01.2021

**Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun İle Yürürlüğe Giren
Türk Ticaret Kanunu'ndaki Değişikliklerin Değerlendirilmesine İlişkin Bilgi Notu**

Gültekin Hukuk Bürosu

Türk Ticaret Kanunu'ndaki Değişiklikler Nelerdir?

31.10.2020 tarihli Resmi Gazete'de Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun ("**Kanun**") yürürlüğe girmiş olup söz konusu kanun ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda değişikliklere gidilmiştir. Söz konusu Kanun'un 27 ile 34. maddeleri ile özellikle **Türk Ticaret Kanunu'nun defter tutma yükümlülüğü, pay senedi bastırılması, hamiline yazılı pay senetlerinin devri hükümlerinde değişiklik yapılmıştır.**

Kanun'un 27. maddesi ile yapılan düzenleme ile pay defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin elektronik ortamda tutulması Ticaret Bakanlığı tarafından zorunlu tutulabilecektir.

Şirketler ihtiyari olarak pay defterlerini, Türk Ticaret Kanunu'nun 64. maddesinin 3. bendi gereğince şirketin muhasebesi ile ilgili olan defterler gibi istedikleri takdirde elektronik ortamda tutabilmektedir. Bu durumda bu defterlerin açılışlarında ve kapanışında noter veya ticaret sicili müdürlüğü onayı aranmamaktadır.

Yapılan düzenlemede pay defterinin kaybolması, mükerrer pay defteri tutulması gibi uygulamada karşılaşılan sorunların önüne geçilmesi, hisse devirleri kayıt altına alınarak ortaklık ve buna bağlı hakların korunması, şirketler topluluğunda hâkim ve bağlı ortakların kolay tespitine imkân tanınması, gerçek ortaklık yapısının sağlıklı bir şekilde ortaya konulması amaçlanarak Ticaret Bakanlığına pay defterinin elektronik ortamda tutulmasını zorunlu kılma yetkisi verilmektedir.

Diğer taraftan, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin kaybolması durumunda şirketler tarafından yaşanan mağduriyetlerin önüne geçilmesi ve çift defter tutulmasının önlenmesi amacıyla Ticaret Bakanlığına bu defterlerin de elektronik ortamda tutulmasını zorunlu kılma yetkisi verilmektedir. Bakanlık bu yetkisini şirketlerin türü ve faaliyet alanları gibi belirleyeceği esaslara göre kullanabilecektir.

Eklenecek fıkra:

"Ticaret Bakanlığı, pay defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin elektronik ortamda tutulmasını zorunlu kılabilir. Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri saklıdır."

Kanun'un 28. maddesi ile Türk Ticaret Kanunu'nun 415. maddesinin üçüncü fıkrası kaldırılarak hamiline yazılı pay sahipleri bakımından sadece Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlanan pay sahipleri çizelgesine istinaden genel kurul toplantısına katılabilme hakkı getirilmiştir.

Türk Ticaret Kanunu'na getirilen düzenleme ile halka açık olmayan anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senedi sahiplerinin genel kurul toplantılarına sadece senedin zilyedi olduklarını ispatlamak

yöntemiyle katılma imkanları kaldırılmıştır. Zira Türk Ticaret Kanunu'nun 415. maddesinin üçüncü fıkrasının yürürlükten kaldırılması ile 01.04.2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, hamiline yazılı pay senedi sahiplerinin (i) genel kurul toplantı gününden en geç bir gün önce bu senetlere zilyet olduklarını ispat etmek suretiyle aldıkları giriş kartını ibraz suretiyle ya da (ii) giriş kartının verilmesinden sonraki bir tarihte söz konusu pay senedini devraldıklarını ispatlamaları yöntemiyle genel kurul toplantısına katılım sağlayabilmeleri **mümkün olmayacaktır.**

O halde toplantıya katılım nasıl sağlanacaktır?

Getirilen yeni düzenleme uyarınca, şimdiye kadar sadece Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca kayden izlenen payların sahiplerine ilişkin olarak Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlanan pay sahipleri çizelgesine göre düzenlenmekte olan genel kurula katılabilecekler listesi, bundan böyle yönetim kurulu tarafından halka açık olmayan anonim şirketlerin hamiline yazılı pay sahipleri için de düzenlenecektir.

Böylelikle genel kurul toplantısına katılabilecekler listesinin düzenlenmesinde 01.04.2021 tarihinden itibaren hamiline yazılı pay senedi sahipleri bakımından sadece Merkezi Kayıt Kuruluşu'ndan sağlanan pay sahipleri çizelgesi esas alınacaktır.

Hamiline yazılı paylara ilişkin olarak pay sahipleri çizelgesinin Merkezi Kayıt Kuruluşu'ndan sağlanmasının usul ve esasları ise Ticaret Bakanlığı tarafından bir tebliğ ile düzenlenecektir.

Kanun'un 29. Maddesi ile yapılan düzenleme ile Genel kurul toplantısının yapılacağı gün ile sınırlı olmak üzere hamiline yazılı payların devri gereğinde yasaklanabilecektir.

Genel kurul toplantısının yapılacağı gün ile sınırlı olmak üzere hamiline yazılı payların devri yasaklanabilecektir. İlgili düzenlemenin yürürlük tarihi 01.04.2021 olup, söz konusu devir yasağına ilişkin esaslar Ticaret Bakanlığı' nın çıkaracağı bir tebliğ ile düzenlenecektir. **Kanun'un 31 ve 32. maddeleri ile hamiline yazılı pay senetlerinin bastırılmasında ve devrinde Merkezi Kayıt Kuruluşu'na bildirim yükümlülüğü getirilmiştir.**

Öncelikle somutlaştırabilmek amacıyla Türk Ticaret Kanunu'nun 81. maddesinde düzenlenen "Merkezî Kayıt Kuruluşu"nun açıklamasına yer vermek isteriz: **"Sermaye piyasası araçlarının kaydileştirilmesine ilişkin işlemleri gerçekleştirmek, kaydileştirilen bu araçları ve bunlara bağlı hakları, elektronik ortamda, üyeler ve hak sahipleri itibarıyla kayden izlemek, bu araçların merkezî saklamasını yapma üzere kurulmuş, özel hukuk tüzel kişiliğini haiz anonim şirkettir."**

Kanunun 31. maddesiyle, Türk Ticaret Kanunu'nun 486. maddesinin ikinci fıkrasına eklenen aşağıdaki cümleyle, yönetim kurulunun, hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgileri, senetleri pay sahiplerine dağıtmadan önce Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirmesi düzenlenmektedir.

Eklenen fıkra:

"Hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgiler, senetler pay sahiplerine dağıtılmadan önce Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilir."

Yine Kanun'un 32. maddesi ile yukarıdaki düzenleme paralelinde Türk Ticaret Kanunu'nun 489. maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Buna göre,

- Birinci fıkrada yapılan değişiklikle, kayden izlenmeyen hamiline yazılı pay senetlerinin devrinde, devrin şirket ve üçüncü kişiler nezdinde hüküm ifade etmesi için pay senedini devralan tarafından Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirimde bulunulması zorunluluğu getirilmektedir. **Hamiline yazılı pay senedini devralan tarafından gerekli bildirimde bulunulmazsa, devralan bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli bildirim yapılincaya kadar kullanamayacaktır.**
- İkinci fıkrayla, hamiline yazılı pay senedine bağlı hakların şirkete ve üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesiyle ilgili tereddütleri gidermek amacıyla bildirim tarihi belirlenmektedir. Böylelikle pay senedine bağlı hakların ileri sürülmesinde Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılan bildirim tarihi esas alınacaktır.
- Üçüncü fıkrayla, Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından hamiline yazılı pay senetleriyle ilgili tutulan kayıtların yetkili kılınmış mercilerle paylaşılabileceği düzenlenmektedir.
- Dördüncü fıkrayla, hamiline yazılı pay senetleriyle ilgili kayıtların tutulmasına ilişkin usul ve esasların ve bu kayıtlarla ilgili verilecek hizmet kapsamında alınacak ücretin Ticaret Bakanlığınca bir tebliğ ile belirleneceği düzenlenmektedir.

Değiştirilen madde:

“MADDE 489 – (1) Hamiline yazılı pay senetlerinin devri, şirket ve üçüncü kişiler hakkında, ancak zilyetliğin geçirilmesi suretiyle payı devralan tarafından Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılacak bildirimle hüküm ifade eder. Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirimde bulunulmaması hâlinde, hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli bildirim yapılincaya kadar kullanamaz.

(2) Hamiline yazılı pay senedine bağlı hakların şirkete ve üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılan bildirim tarihi esas alınır.

(3) Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından hamiline yazılı pay senetleriyle ilgili tutulan kayıtlar, ilgili kanunlar uyarınca yetkili kılınmış mercilerle paylaşılır.

(4) Hamiline yazılı pay senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmesi ve kaydedilmesine ilişkin usul ve esaslar ile bu kapsamda alınacak ücretler Ticaret Bakanlığınca çıkarılan tebliğle belirlenir.”

Kanun ile birlikte getirilen Merkezi Kayıt Sistemi'ne bildirim zorunluluğuna uyulmaması halinde cezai yaptırım uygulanacaktır.

Kanunun 33. maddesi ile Türk Ticaret Kanunu'nun suçlar ve cezalara ilişkin 562. maddesine yeni bir fıkra da eklenmektedir. Hükümlerle (i) hamiline yazılı pay senedi çıkaran anonim şirketlerde, hamiline yazılı pay sahipliğine ilişkin bilgileri Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirmeyen şirketler ile (ii) hamiline yazılı pay senedini devralmasına rağmen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen pay sahipleri hakkında uygulanacak idari yaptırım düzenlenmektedir.

Buna göre;

- Hamiline yazılı pay senedi çıkaran anonim şirketlerde, hamiline yazılı pay sahipliğine ilişkin bilgileri Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirmeyen şirketler **20.000 (yirmi bin) Türk lirası,**
- Hamiline yazılı pay senedini devralmasına rağmen bildirimde bulunmayanlar **5.000 (beş bin) Türk lirası,**

idari para cezası ödeme yükümlülüğü ile karşı karşıya kalacaklardır.

Kanun ile birlikte gelen düzenlemelerin yürürlük tarihi, dayanağı ve bildirim usulü ne şekilde olacaktır?

Yukarıda yer verilen düzenlemeler **01/04/2021** tarihinde yürürlüğe girecektir.

Ayrıca yine Kanununun 34. maddesi ile Türk Ticaret Kanunu'na geçici 14. madde eklenmektedir. Düzenlemeyle, Kanununun 486. ve 489. maddelerinde yapılan değişikliklerin uygulanmasına ilişkin geçiş hükmü kabul edilmektedir.

Eklenecek fıkra:

“GEÇİCİ MADDE 14 – (1) Hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, 31/12/2021 tarihine kadar Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmek üzere pay senetleri ile birlikte anonim şirkete başvurur. Başvuru üzerine anonim şirket yönetim kurulu, beş iş günü içinde hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgileri Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirir. Pay sahipleri anonim şirkete başvurmazsa bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli başvuru yapıncaya kadar kullanamaz. (2) Birinci fıkra uyarınca başvuruda veya bildirimde bulunmayanlar 562 nci maddenin onüçüncü fıkrası uyarınca cezalandırılır.”

Buna göre, hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, 31/12/2021 tarihine kadar Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmek üzere pay senetleri ile birlikte anonim şirkete başvuracaklardır. Başvuru üzerine anonim şirket yönetim kurulu, 5 iş günü içinde hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgileri Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildireceklerdir. Pay sahipleri anonim şirkete başvuramazlarsa bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli başvuru yapıncaya kadar kullanamayacaklardır.

4

➤ **Sonuç**

01.04.2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, Ticaret Kanunu'nun hamiline yazılı pay senetlerine ilişkin esaslı birçok hükmü değişmiş; süresi içerisinde yapılmaması idari para cezası yaptırımına bağlanan bildirim ve kayıt yükümlülükleri getirilmiştir. Değişikliklerin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tebliğ ile düzenleme yetkisi ise Ticaret Bakanlığı'na verilmiştir.

Hamiline yazılı pay senedine sahip olanların ise, 31.12.2021 tarihine kadar pay senetleri ile birlikte, bilgilerini Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirmesi için anonim şirkete başvurmaları gerekmektedir. Başvurulmaması ve nihayetinde Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirim yapılmaması halindeyse idari para cezası ile karşılaşılacaktır. Ayrıca **pay sahipleri anonim şirkete başvuramazlarsa bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli başvuru yapıncaya kadar kullanamayacaklardır.** Bu sebeple sermaye şirketlerinin ve pay sahiplerinin yeni gelen düzenlemeleri değerlendirmesi; belirli tarihe değin önlemlerini alması gerekmektedir.

Saygılarımızla,

GÜLTEKİN HUKUK BÜROSU